

طرح تسهیل آموزش کودکان کار، در معرض آسیب یا خطر بازمانگی از تحصیل(طرح حمایت تحصیلی) که توسط مجریان طرح که شامل موسسات و انجمن های فعال حوزه کودک و خانواده که در زمستان ۹۷ تدوین و از سال ۱۳۹۸ به اجرا درآمده است .

انجمن دوستداران کودک نیز جزو انجمن های که بخشی از این طرح رو به عهده گرفته و حدود ۳۰ خانواده از کودکان تحت پوشش شامل این طرح بوده است .

خلاصه طرح:

کار کودک کاری است که به سلامت کودک صدمه می زند و مانع تحصیل، رشد و معیشت آینده او می بشود و معمولاً با سوء رفتار و استثمار کودک همراه است . مبارزه با کار کودکان با تصویب مقاله نامه ۱۳۸ سازمان بین المللی کار تحت عنوان تعیین حداقل سن کار ، شکلی کاملاً جدی و رسمی به خود می گیرد و با تصویب مقاله نامه شماره ۱۸۲ محو فوری بدترین اشکال کار کودک را هدف می گیرد. بر اساس این دو سند بین المللی ، دولت ها مکلف می شوند با تصویب قوانین و تاسیسات مناسب ، شرایط تحصیل و رشد کودک را فراهم نمایند. برای دستیابی به اهداف این اسناد، توصیه می شود علاوه بر دولت ها و تشکل های رسمی ، سازمان ها و نهادهای مدنی و رفاهی نیز مشارکت داشته باشند.

علیرغم این که در بسیاری از کشورها کار کودکان منع قانونی دارد، امروزه ۲۱۸ میلیون پسر و دختر در سراسر جهان ، درگیر کار هستند. از این ۲۱۸ میلیون کودک، حدود ۱۵۰ میلیون نفر در گروه سنی زیر ۱۵ سال قرار دارند. بیش از ۷۰ میلیون نفر از این کودکان ، درگیر کارها و مشاغل سخت و زیان آور هستند. در ایران ، اعداد و ارقام متنوع و متفاوتی از ۱۵۰۰۰۰۰ تا ۷۰۰۰۰۰۰ ارائه می شود که با توجه به نتایج حاصل از سرشماری سال ۹۵ فقط ۱/۶۰۰/۰۰۰ کودک خارج از چرخه تحصیل هستند.

کار کودکان از آن رو ممنوع و ناپسند است که سلامت آنان را به مخاطره می اندازد، فرایند رشد جسمی ، روانی و اجتماعی و اخلاقی آنان را مختل می سازد، آنان را از تحصیل باز می دارد، فرصت کودکی کردن را از آنان می گیرد و شانس دست یابی به جایگاه و شرایط بهتر را از آنان سلب می کند. بر اساس تخمین سازمان بین المللی کار، سالانه ۲۲۰۰۰ کودک در موقعیت کار کشته می شوند. در حالی که در قوانین ملی ایران حداقل سن کار کودک تعریف و کارهای پر مخاطره نیز برای کودکان ممنوع شده است . با این حال ، فقدان آموزش های لازم ، منفعت طلبی کارفرمایان ، فقر و فقدان ساختار سازمانی و نهادها و تاسیسات نظارتی لازم ، باعث شده که استفاده از کار کودکان علیرغم تمامی مشکلات ، مسائل و زیان های فردی و اجتماعی ، همچنان مسئله و معضل جاری باشد.

حذف موفقیت آمیز کار کودک ، مستلزم تلاش های همزمان برای مقابله با مجموعه و زنجیره ی کامل عوامل و از جمله تامین دسترسی کودکان به آموزش با کیفیت رایگان است که در اصل ۳۰ قانون اساسی ایران نیز تکلیف حکومت تلقی می شود. هدف از این طرح حمایت از آموزش کودکان در معرض کودکان در معرض بازمانگی از تحصیل و کاهش آسیب های اجتماعی کودک و خانواده از طریق تسهیل شرایط آموزش آنان با حمایت مالی حامیان حقیقی و حقوقی است و برای اجرای آن لازم است پس از

شناسایی و رفع مشروط مشکلات خانواده ، استمرار تحصیل آنان پایش و ارزیابی شود. این طرح طی سه سال تحصیل و با همکاری سمن های فعال حوزه کودک و خانواده اجرا و در صورت مثبت بودن نتایج نسبت به توسعه آن اقدام خواهد شد.

هدف های اختصاصی :

شناسایی کودکان کار ، کودکان در معرض آسیب یا در معرض بازماندگی از تحصیل

شناسایی دلایل عدم تحصیل کودکان

وارد کردن کودکان به نظام آموزش رسمی

پایش و نظارت بر پیشرفت تحصیلی کودکان

ارزیابی وضعیت روان شناختی و ارتقاء سلامت روانی اجتماعی کودکان

ارزیابی وضعیت سلامت و ارتقاء سلامت کودکان

توسعه مهارت های فردی و اجتماعی کودکان

ارزیابی اثر بخشی اجرای طرح بر روی بازماندگی از تحصیل کودکان مشمول طرح و ارائه ی الگوی مناسب

در ابتدای طرح کمیته ای تخصصی ، متشکل از مددکار اجتماعی ، روانشناس و مسئول آموزش است که بعد از تصویب کودک و ورود به طرح ، تشکیل شده و با توجه به شناخت اولیه از کودک و خانواده طرح جامع مداخله و حمایت (ویژه هر کودک) را تدوین و اجرا می نماید. این کمیته تخصصی که تمامی کودکان شناسایی شده توسط واحد کمیته مددکاری اجتماعی را پیش از ورود به طرح مورد بررسی قرار می دهد تا از بروز هر گونه مغایرتی با معیارهای شناسایی طرح جلوگیری به عمل آید. مصوبات این کمیته با تایید اولیه مدیر انجمن و تایید نهایی مسئول طرح قابل اجرا خواهد بود.

پایش و ارزیابی :

برای پایش و ارزیابی طرح ، مدلی تهیه و در فازهای مختلف اجرا ارزیابی انجام می شود. مدل ارزیابی نتایج این پروژه بر اساس روش تلفیقی از شاخص های کمی و کیفی پیشرفت تحصیلی ، گزارشات روانشناس و پایش مددکاری و در مدلی یکپارچه باید تعریف شود. مددکار اجتماعی مسئول هر کودک موظف است وضعیت پیشرفت هر مورد را ثبت ، ضبط و گزارش کند و مسئول اجرایی طرح در پایان ، گزارشات حاصل را تجمیع و تجزیه و تحلیل نموده و گزارش پیشرفت پروژه را به مسئول طرح ارائه نماید. نظرسنجی از گروه هدف نیز یکی از ابزارهای ارزیابی است که میزان رضایت از نحوه اجرا و مشکلات آن را نشان خواهد داد.

فرایند اجرایی طرح :

این طرح توسط انجمن حقوق کودک به انجمن دوستداران کودک پیشنهاد داده شد که در ابتدا مدیریت انجمن مسئول اجرایی طرح را معرفی نموده و با برگزاری جلسات در خصوص پرزنت طرح و نحوه همکاری توسط مسئول اجرایی کار آغاز شده است . بین مدیر طرح و مدیر انجمن قرارداد همکاری انعقاد و پرزنت و آشنا کردن سایر واحدهای خدمات رسان با طرح از جمله کارهای اولیه مشارکت در این طرح میتوان نام برد. و کلیه وظایف این طرح توسط مسئول اجرایی طرح که توسط مدیر انجمن معرفی شده بود به عهده ایشان خواهد بود . و نیروهای متخصص مددکار اجتماعی و روانشناس در طول طرح ضروری و برای پیشبرد طرح الزامی خواهد بود. و در طول طرح بصورت مستمر باید از هر کودک گزارش توسط مددکار اجتماعی به مسئول اجرایی طرح انجام پذیرد که ایشان نیز گزارشات رو به مسئولین طرح ارسال خواهد کرد.

در طی دوره این طرح گزارش های منظم از تغییر در وضعیت سلامت ، معیشت و محل سکونت کودک و خدمات مددکاری اجتماعی و روانشناسی ارائه شده به کودک و خانواده در دوره گزارش و وضعیت تحصیل کودک ، از برگزاری اردوها و کلاس های فوق برنامه برای کودکان و شرح کامل هزینه های انجام شده برای هر کودک انجام و توسط مسئول اجرایی به مدیر انجمن ارسال خواهد شد.